

*****
TAALPOST

Redactie: Marc van Oostendorp (Genootschap Onze Taal) en Ludo Permentier (Van Dale Lexicografie bv)

*****
1. Taalnieuws

- De Vlaamse minister van Cultuur, Bert Anciaux, wil de jeugd weer aan het lezen krijgen.
Bron: Taalunieversum, <http://nieuwsbrief.taalpost.nl/r/tp.plx?337>
- Uit onderzoek is gebleken dat de presidentskandidaat die in debatten de meeste toekomstige tijden gebruikt, de minste kans maakt om verkozen te worden. Als dat klopt, wordt Bush opnieuw president.
Bron: Language Log, <http://nieuwsbrief.taalpost.nl/r/tp.plx?338>
- Kinderen associëren woorden vooral met rijmwoorden, terwijl volwassenen ze associëren met woorden die hetzelfde betekenen.
Bron: Der Spiegel, <http://nieuwsbrief.taalpost.nl/r/tp.plx?339>

*****
2. Taaltip: 'binnen/onder handbereik'

Zowel 'binnen handbereik' als 'onder handbereik' is juist, maar 'binnen handbereik' wordt vaker gebruikt dan 'onder handbereik'. Wel kan er soms een betekenisverschil zijn. Als het om fysieke nabijheid gaat, duidt 'onder handbereik' op iets wat gepakt kan worden zonder dat men ervoor hoeft op te staan, en kan 'binnen handbereik' verwijzen naar iets wat wel in de buurt ligt of staat, maar niet vanuit dezelfde positie bereikt kan worden.

De uitdrukking wordt ook vaak in figuurlijke, abstractere zin gebruikt; in dat geval is 'binnen handbereik' gewoner: 'Het akkoord is binnen handbereik', 'Nu ik meer verdien, komt een luxe leventje binnen handbereik.'

*****
3. Extra: geweldig exorbitant

Vorige week aanvaardde de Groningse taalkundige Jack Hoeksema het hoogleraarschap Nederlandse taalkunde. In zijn oratie vroeg hij aandacht voor een curieuze ontwikkeling in onze taal: in de Middeleeuwen waren er maar twee Nederlandse bijwoorden om een feit of bewering kracht bij te zetten ('hard' en 'zeer'), in de zeventiende eeuw waren het er 19, in de negentiende eeuw 125 en nu zijn het er 200, waaronder 'geweldig', 'exorbitant', 'gigantisch', 'waanzinnig' en 'ontiegelijk'.

Trouw besteedde zaterdag aandacht aan de oratie van Hoeksema (in een artikel dat helaas alleen voor abonnees van de krant gratis beschikbaar is) en vroeg de hoogleraar onder andere of we "ooit weer mogen terugkeren naar de eenvoud". Hoeksema: "Misschien. De variatie blijft zolang het Nederlands een volwaardige standaardtaal is. Glijdt het af naar een dialect, dan zal het ook in graadaanduidende bijwoorden verschromelen. Trek daar maar eeuwen voor uit. Want als je soms dacht dat de branie en het overdreven woordgebruik van de laatste tijd zijn: het sloop er geleidelijk in, en de laatste tien jaar is er eigenlijk maar weinig meer bijgekomen."

*****
Taalpost is een gezamenlijk initiatief van het Genootschap Onze Taal en Van Dale Lexicografie bv. Deze nieuwsbrief wordt op maandag, woensdag en vrijdag gratis per e-mail naar belangstellenden gestuurd. Aanmelden of afmelden als abonnee: <http://www.taalpost.nl>.